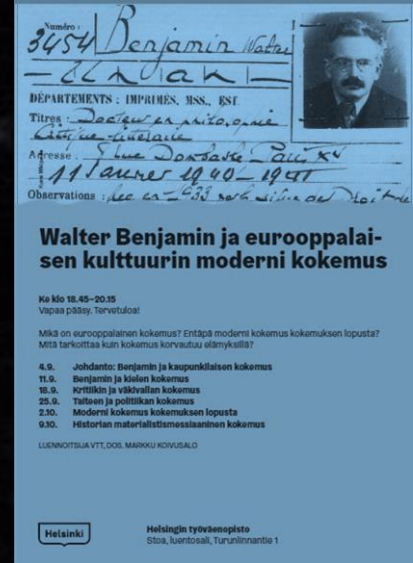

Benjamin ja eurooppalaisen kulttuurin moderni kokemus

Kuusi luentoa Benjaminista 4.9-9.10.2019

Luento 2: Kielen ja kritiikin kokemus

Viittaukset luentoihin:

Koivusalo Markku: Luennot: Helsinki, TO 2019, 6
(luentonumero) 2 (dianumero)

”Nuoruuden kieli” & hengen heräys

”Berliinin kaupunki ei koskaan enää tulisi kajoamaan olemassaolooni sillä mahdolla kuin tuona aikakautena, jolloin uskoimme voivamme jättää sen koskemattomaksi ja ainoastaan kehittää sen kouluja, ainoastaan rikkoa niiden oppilaiden vanhempien epähumanisuus, ainoastaan tehdä niihin tilaa Hörderlinin ja Georgen sanoille.

Se oli äärimmäinen, sankarillinen yritys muuttaa ihmisten asenteita hyökkäämättä olosuhteita vastaan. Emme tuolloin tienneet, että se oli tuomittu epäonnistumaan, mutta tuskin tuo tietokaan olisi saanut yhtäkään meistä muuttamaan mieltään. Ja niin tänään kuin silloinkin, tosin erilaisen pohdinnan perustalta ymmärrän, että ”nuoruuden kielen” täytyi olla ryhmämme keskiössä.”

Nuoruuden henkinen herääminen Haubinda 1904-1906

Huono terveys → Vanhemmat lähettävät sisäoppilaitokseen Thüringenissa

Patikointia luonnossa ja maataloustöitä → Benjaminille kuitenkin henkinen ja filosofinen herääminen

Gustav Wyneken (1875- 1964)

Radikaali henkinen herättäjä opetti Haubindassa (1903-1906)

Henkinen uudistuminen, ei-hierarkkinen solidaarisuus opettajien ja opiskelijoiden välillä - Henkis-platoniseroottinen suhde

Kulttuurivaltio

Saksalainen idealismi, Platon, Nietzsche, ”hengen aristokratia”

Benjamin opiskelee saksalaista kirjallisuutta ja draamaa, kiinnostuu filosofiasta - rakkaus saksalaiseen henkeen

”Mieltymykseni kirjallisuuteen, jota olin aikaisemmin tyydyttänyt melko säätelemättömällä lukemisella syventyi ja sai varmemman suunnan opetuksen antamista kriittis-esteettisistä normeista. Samaan aikaan opetus herätti minussa kiinnostuksen filosofiaan.”

Koulukurin ja koulun inhoaminen muuttuu innostukseksi vapaasta oppimisen henkisestä yhteisöstä - hengen opiskelun yhteisö utopiana

Henkisen vapaan itse-kasvatuksen poliittinen utopia

Tulee Wynekenin suojatiksi

Nuorisokulttuuri (Jugendkulture)

Nuoruus itsessään uutena innovatiivisena potentiaalisuutena
"Uusi nuoriso" uuden kulttuurisen valtion, tieteen ja taiteen airuena
Wynekeläiset osana laajempaa nuorisoliikettä
Wynekenin koulureformijaostot vapaisiin opiskelijoihin
Nämä taas kattojärjestöön: Vapaa Saksan nuoriso

Vaihtoehtona vanhoille "osakunnille" ja kaksintaistelukerhoille

Jakautuminen erilaisiin ryhmiin, pasifistit idealistit ≠ kansallismieliset
antisemitistit ja konservatiivit

Wynekeläiset - hengen aristokratia poliittisten jakojen yläpuolella

GUSTAV WYNEKEN
SCHULE UND
JUGENDKULTUR

Muuttolinnut

Allen Wandervögeln Gewidmet. Die lustigen Wandervögel.

Preis M. 1.20 netto.

SAMMLUNG beliebtester Lieder für Gesang mit Begleitung von
1 od. 2 Gitarren od. Lauten nebst Solostücken
• **BOSWORTH & CO.** • für 1 od. 2 Gitarren od. Lauten von **A. WANJEK**
LEIPZIG · WIEN · LONDON · BRÜSSEL · ZÜRICH · NEW YORK

1896 – 1933

Luontoliike, nuorten retkeily
luonnossa

Kansallismielisille myöhemmin toisenlainen johtaja

Vandervögeleiden lopettaminen
Luontovaelluksen kieltäminen

Wyneken: Wickersdorfin vapaa kouluyhteisö

1907 takaisin Keisari Friedrichin kouluun

”Koulunkäynti eteni säännönmukaisesti” - 1909-1911

Omaksi tavoitteeksi itsenäisen arvostelman muodostaminen kirjallisuudesta

Kirjallisille ja filosofisille intresseille uusi esteettinen luonnollinen synteesi

Draaman teorian tutkimus sekä suurten draamatikkojen (Goethe, Shakespeare, Hebbel, Ibsen) tutkiminen – lisäksi intensiivinen Hölderlinin lukeminen.

Kiinnostus kulttuurihistoriasta

Kiinnostus ajankohtaisen keskustelun teemasta eli yhteiskunnallisesta/ sosiaalisesta kysymyksestä.

”Ei tiedä vielä tuleeko keskittymään ylipisto-opinnoissa kirjallisuuteen vain filosofiaan”

Itsenäinen opiskelu lukupiireissä

Koulusta lähtien lukupiirit
Eryityisesti draama, antiikin tragediat, Shakespeare, Molière, modernit saksalaiset näytelmät - jatkuu yliopistoaikana

Keskeinen elinikäiset ystävät
Alfred John (teollisuusmies) – tytär Marianna vastarintamarttyyri
Ernst Schoen (säveltäjä, radioääni)
Herbert Blumenthal (Belmore) – rikkoi välit 1918
Carla Seligson

Alku: Nuorison aikakausilehti

Aikakausilehti tulevalle taiteelle ja kirjallisuudelle 1908.

Alku: Nuorison yhdistynyt aikakausilehti (1911) Nuorison aikakausilehti (1913-1914).

Wynekenin oppilaat Georg Greter (nim. Georges Barbizon) ja Siegfried Bernfeld

Benjamin alkaa kirjoittaa kouluaikana nimimerkillä Ardor (Tulenpalava, tulinen, liekehtivä), myös von Ardor

Artikkeleita 1910-1913.

Nuoruus (Jugend)

"Me elämme sosialismin, naisliikkeen, liikenteen ja individualismin aikaa. Emmekö suuntaisi kohti nuoruuden aikaa?"

"Nuoruus on kuin prinsessa ruusunen, joka nukkuu eikä vaistoa prinssiä, joka on vapauttamassa hänet."

"Nuorison herättäminen nuoruuden ympärillä käytävään taisteluun."

Benjamin 1911

Freiburgin Albert Ludvig Yliopisto 1912

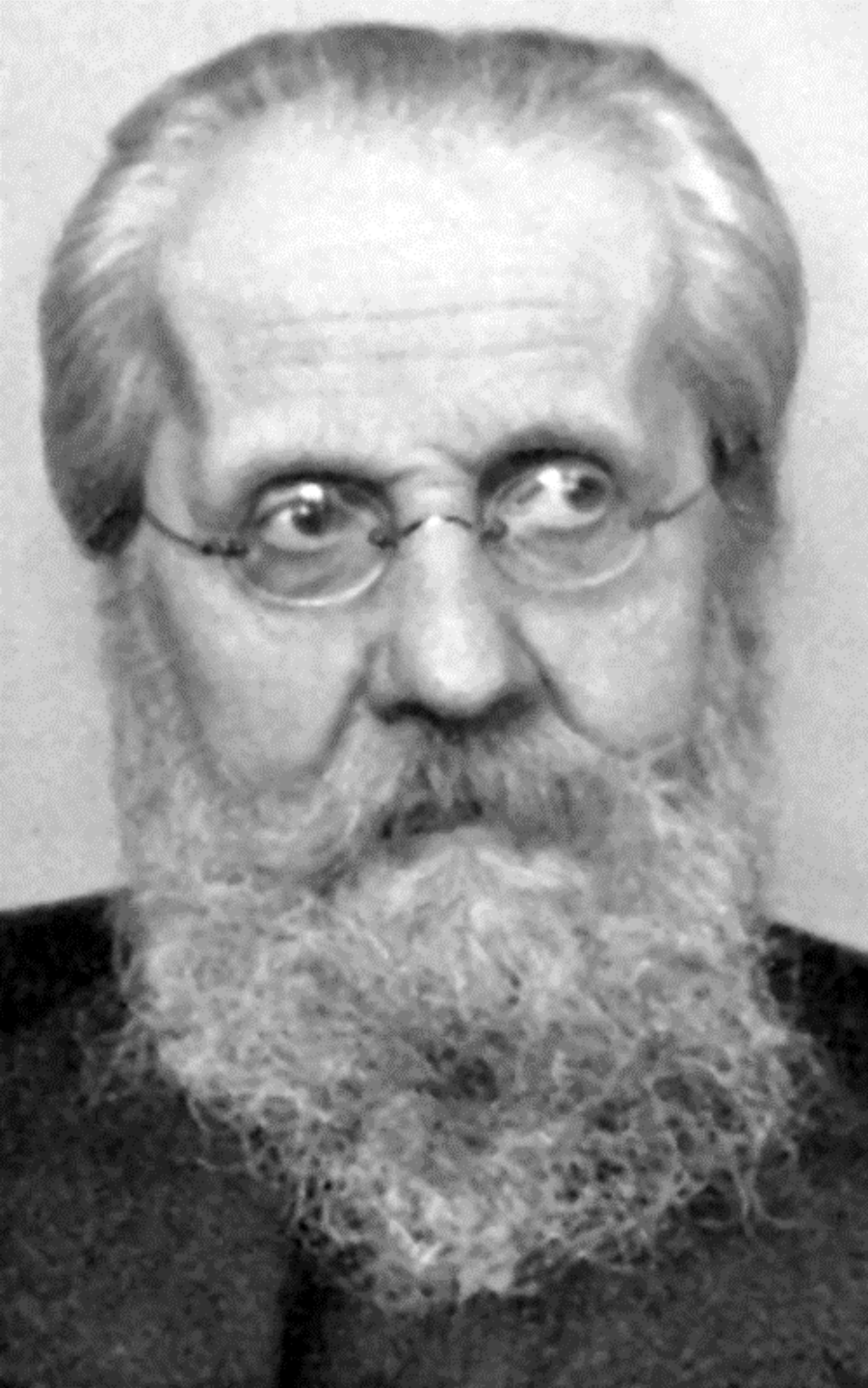
Filologiseen tiedekuntaan opiskelemaan kirjallisuutta, kursseja historiasta, taiteesta, jne.

”Vapaa opiskelijat (freie Studentenschaft) on myös täällä ja kaupunkia voi absoluuttiseksi kutsua yliopistokaupungiksi. Kuitenkin vain pieni osa siitä on kuviteltavissa, hallitsevin osa on käsittämätön.

Tämä voidaan todistaa Freiburgin ajan erityisellä koostumuksella. Ei ole riittävää sanoa ettei kyse ole keski-Euroopan ajasta. Aikahan ei ole missään konkreettinen. Sillä on outo karkaava piirre.

Mutta paikallisen filosofisen tiedekunnan läheisyys pakottaa sen hyväksymään todellisen olemuksensa eli olla aina ainoastaan menneessä tai tulevaisuudessa - ei koskaan nykyhetkessä. Jos määrität jokaisessa hetkessä (Augenblick) olevan ajan määrän olevan X niin saat yhtälön

$X = 16-327+311$ ”

Uuskantilaisuus - Heinrich Rickert

Uuskantilainen arvofilosofia

Lounaissaksalainen (Badenin) koulukunta

”Olen Rickertin oppilas”

Toinen oppilas Martin Heidegger

Uuskantilaisuus → Fenomenologia → Olemisen kysymys

Historiallisuuden kysymys → Benjamin ≠ Heidegger

Rickert 1913 esitelmä: Täydellistetty elämä (Vollendete Leben)

Merkityksellinen toiminta suuntautuu arvojen vaikuttavaan todellistamiseen.

Täysi-loppuunsaattaminen (Voll-Endung)

Nuori Benjamin: Teknisen filosofian kritiikki

Suuret metafyyysiset kysymykset elämän merkityksestä

Itsenäinen ajattelu Berliinissä

Yliopisto ei ole yksinkertaisesti paikka, jossa voi opiskella

"Tiede on lehmä / Se sanoo muu / Istun luentosalissa ja kuuntelen kyllä, juu."

"Itse asiassa Freiburgissa kykenen vain kymmenesosaan Berliinissä harjoitetusta itsenäisestä tieteellisestä ajattelusta."

Odotan Berliinissä tulevani *"puristetuksi hyvin tervehdyttävässä työskentelykoneessa kirjojen väliin ja voihkia sitten kovaa järjellisissä keskusteluissa."*

Georg Simmel

Berliinin Friedrich Wilhelm
(Humboldt) yliopistoon
syyslukukaudella 1912

Simmelin luennoilla

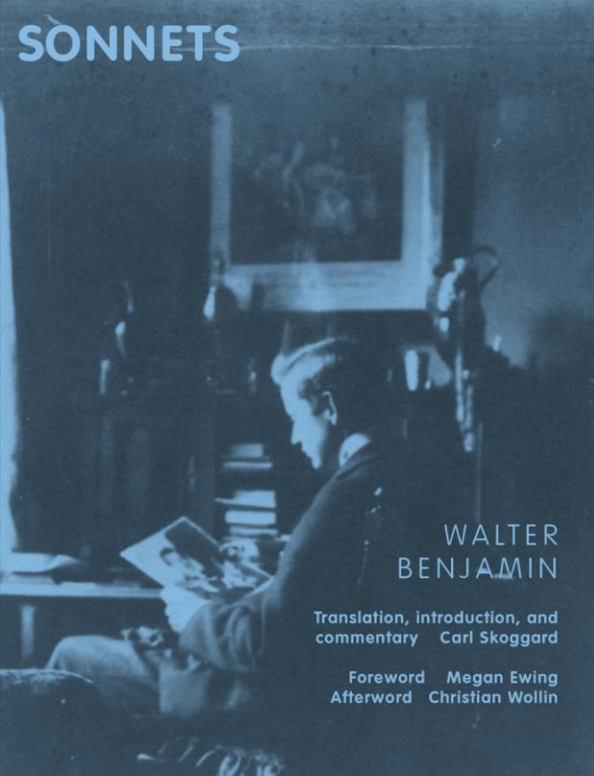
Simmelille ei juutalaisena anneta
virkaa, mutta opettaa ”dosenttina”

Suosituimmat ja vaikuttavimmat
luennot

Metropolis ja moderni elämä 1903

Urbaani kokemus, sosiologia

CHRISTOPH FRIEDRICH
HEINLE
LYRIK UND PROSA

Fritz Heinle (1894-1914)

Freiburghissa uusi ystäväpiiri - kristittyjä saksalaisia

Tapaa kaksi vuotta nuoremman runoilija Fritz Heinlen 1913

*"Heinle, mukava poika, "ryyppää, ahmii ja rustaa runoja". Ovat kuulemma kauniita -
saan kuulla niitä piakkoin. Ikuinen unelmoija ja saksalainen. Ei pukeudu hyvin."*

Intiimit ystävät. Yhdessä kasvatuksellinen yhteisö. Lähin ystävä vuoden ajan

8.8.1914, 20 -vuotias Heinle ja Rika Seligson (Benjamin hyvän ystävän Carla Seligsonin sisar) tekevät yhteisitsemurhan kaasulla Benjamin ja Heinlen ryhmän keskusteluja varten vuokraamassa "tapaamistalossa"

Sodan vastainen protesti vai onneton nuori rakkaus?

3.8 Saksa oli julistanut sodan Ranskalle ja juuri ennen itsemurhaa vallannut Belgian.

Benjaminille kirje: "Löydät meidät tapaamistalosta".

Benjamin masennus ja eristäytyminen. Aikoo kerätä ystävänsä tuotannon

Kirjoittaa tälle 50 sonettia

Markku Koivusalo: Walter Benjamin. Luento 2 Diat

Kierkegaard

*"Aina kun muutama sivua Kantia on väsyttänyt minut, pakenen Kierkegaardiin. Tiedäthän hän vaatii kristillisen etiikan perustalta (tai jos haluat, juutalaisen) sankarillisuutta yhtä armottomasti kuin Nietzsche tekee täysin toiselta perustalta ja hänen psykologiset analyysinsä ovat yhtä murskaavia. **Joko-tai on ultimatum, estetiikka vai moraali?** Lyhyesti tämä kirja esitti minulle kysymys kysymykseltä sen mitä olin aina aavistanut, mutta en koskaan artikuloinut ja liikkui minua enemmän kuin yksikään muu kirja."*

Carla Seligsonille 1913

Hetki – Silmäys (Øieblikket) – Augenblick

Ei ajan kategoria vaan ajan ja ikuisuuden jatkuva leikkauspiste

Helluntaina Pariisissa 1913

"Kaksi viikkoa parissa olen elänyt niin intensiivisesti kuin vain lapsi voi elää."

"Louvressa ja Grand Boulevardilla olin jo enemmän kotonani kuin Kaiser Friedrich Museossa tai Berliinin kaduilla."

"En ole koskaan ymmärtänyt taidetta niin vaivattomasti."

"Jättäessäni Pariisin tunsin Grand Boulevardin kaupat, valomainokset ja ihmiset."

"Pariisissa muuten kaikkein arvokkaimmatkin rouvat käyttävät kasvomaaleja."

Yksilöiden yhteinen Eurooppa

Benjamin opiskelija yhteisön utopia, yksilöiden yhteisö

Nuorten miesten keskustelu naisista

*"Yksinkertaisissa kaavoissasi miehistä ja naisista, henki-luonto / luonto-henki voi toki olla jotakin totuutta, vaikka vältän puhumasta tästä konkreettisesti ja puhun mieluummin **miehisestä ja naisellisesta**. Sillä kuinka vahvasti **kummatkin ovat ihmisessä!** Sinun pitäisi ymmärtää, että pidän "mies" ja "nainen" tyypittelyjä jokseenkin primitiivisinä sivistyneen ihmiskunnan ajattelussa. Miksi yleisesti jäämme näihin jakoihin (käsiteellisinä periaatteina? Ok!). Mutta jos tarkoitetaan jotakin konkreettista, täytyy atomisaation mennä paljon pidemmälle aina yksityiseen yksilöön asti. **Eurooppa koostuu yksilöistä (joissa on sekä miehisyyttä ja naisellisuutta) ei miehistä ja naisista**. Kuka tietää mihin saakka naisten henkisyys kantaa? Mitä muka tiedämme naisista? Yhtä vähän kuin nuorista. Emme ole koskaan kokeneet (Erlebten) naisten kulttuuria, kuten emme nuorisokulttuuriakaan."*

Nuorisofestivaali Hohen Meißnerillä 11-12.10. 1913

Eri nuorisliikkeiden yhteinen festivaali
2000-3000 nuorta

Protestitapahtumana Leipzigin
(kansojen) taistelun (16-9.1813)
patrioottista 100 -vuotisjuhlintaa
vastaan

Die Aktion

WOCHENSCHRIFT FÜR POLITIK, LITERATUR, KUNST
III. JAHR HERAUSGEGEBEN V. FRANZ PFEMFERT NR. 42

INHALT

Teut O. m. b. H.	.1813
Ador	.Die Jugend schwieg!
Max Brod	.Schlusswort an U. Brendel
Paul Mayer	.Predigt aus dem Bauernkrieg
Elsa Lasker-Schüler	.Briefe und Bilder
René Schickele	.Ich besinge den Juli
Alfred Lichtenstein	.Zwei Skizzen

Anekdote — Kleiner Redaktionsbriefkasten —
Der Plagiator Grossberger — An unsere Freunde
— Autoren-Abende der AKTION

Elsa Lasker-Schüler: Bildnis Hugo Caros

HEFT 30 PFG.

Nuoriso vaikenä (Nuoriso puhui)

”Me koimme (erlebten) todellakin uuden todellisuuden (Wirklichkeit) 2000 nuorta modernia ihmistä tuli yhteen ja Hohen Meißneriltä näkevä näki uuden ruumiillisen nuoruuden, uuden jännityksen kasvoilla. Tämä ei ole kuitenkaan vielä mikään takuu nuorisohengestä. Retkeily, juhlapuvut ja kansantanssit eivät ole mitään uusinta muotia – eivät ainakaan enää vuonna 1913 – eivätkä vielääkään mitään henkistä.”

lisäkinpoika nimelle naurettiin urheilupalkintoja jaettaessa – naurajille ei sijaa

Tämä nuortenpäivä todistaa sen, ainoastaan muutama ymmärtää sanan nuoruus merkityksen. Sen, että vain siitä hohtaa uusi henki, henki itsessään. Muut etsivät edelleen seniileitä järkipäristettyjä tekosyitä itsensä löytämiselle rotuhygieniasta, maalle paluusta tai raivoraittiudesta ja näin vallanjanoiset saattoivat rohjeta ryvettämään nuorisofestivaalin puoluejargonilla.”

Kokemus (Erfahrung) 1913

"Taistelussamme vastuullisuuteen, me taistellemme naamioitua vastaan. Aikuisen naamiota vastaan, jota kutsutaan kokemukseksi. Se on eleetön, läpäisemätön ja aina sama. Aikuinen on aina jo elänyt (erlebt) kaiken, nuoruuden, ideaalit, toiveet, naiset. Se oli illuusiota. – usein tunnemme itsemme pelotetuiksi ja katkeriksi. Kenties hän on oikeassa. Mitä me voimme tiuskaista. Me emme ole kokeneet (erfuhren) mitään.... nuoruutemme on vain lyhyt yö... sitä seuraa "suuri" kokemus, kompromissin, ideoiden köyhtymisen ja energian puutteen vuodet. Sellaista on elämä. Niin aikuiset kertovat meille ja sen he ovat kokeneet.

Kyllä, tämä on heidän kokemuksensa, tämä yksi asia, ei koskaan mikään muu, elämän merkityksettömyys. Sen brutaalius. Ovatko he koskaan rohkaisseet meitä mihinkään suureen ja eteenpäin katsovaan. Ei toki, juuri siksi ettei näitä asioita voi kokea... Ja tässä on salaisuus, koska hän ei koskaan nosta silmiään mihinkään suureen ja merkitykselliseen, poroporvari on tehnyt kokemuksesta gospelinsa. Siitä on tullut viesti elämän tavallisuudesta. Mutta hän ei ole koskaan tajunnut että on olemassa jotakin muuta kuin kokemus, että on olemassa arvoja – kokemattomia – joita me palvelemme."

Vapaiden opiskelijoiden johtoon

Vapaiden opiskelijoiden (Freie Studentenschaften) presidentiksi 1914

Opintojen henkinen uudistaminen

Akateemisten instituutioiden kritiikki

Luova henkinen oppiminen institutionalisoitua tietoa vastaan

Henkiset opinnot $\neq$ ammattiopinnot

Uraopiskelijoiden kritiikki

Todellinen oppineisuus ei johda ammattiin vaan ennemmin sulkee sen mahdollisuuden ulkopuolelle.

Vapauttaa tulevaisuus vääristetystä kuvasta

”On olemassa historian käsitys, joka luottaen ajan äärettömyyteen erottelee ainoastaan tahdin (Tempo), nopean tai hitaan, jolla ihmiset ja ajanjaksot vierivät pitkin edistyksen uraa. Tätä vastaa sen nykyisyydelle asettaman vaateen epäkoherenttius sekä täsmällisyyden ja voiman puute. Seuraavat huomiot sen sijaan koskevat määrättyä tilannetta, jossa [historia lepää koottuna yhteen polttopisteeseen](#) (Brennpunkt) kuten aina on tapahtunut ajattelijoiden utopistissa kuvissa (Bildern)

Tätä tilannetta ei voida selittää käytännöllisillä yksityiskohtien kuvauksilla (instituutioilla, tavoilla, jne.), joista se itse asiassa vetäytyy, vaan se voidaan tajuta ainoastaan metafyyssisenä rakenteena kuten [messiaaninen valtakunta](#) tai [ranskalainen vallankumousidea](#). Nykyinen opiskelijoiden ja korkeakoulun merkitys, niiden olemassaolon muoto nykyisyydessä, ansaitsee kuvauksen ainoastaan korkeimman, metafyyssisen, historian tason vertauksena, kuvana (Abbild)

Niin kauan kuin lukuisat ehdot tälle kielletään, jää jäljelle vain [tulevaisuuden vapauttaminen tiedolla sen vääristyneestä muodosta nykyisyydessä](#). Vain tämä on [kritiikin tehtävä](#). (opiskelijaelämää 1914)

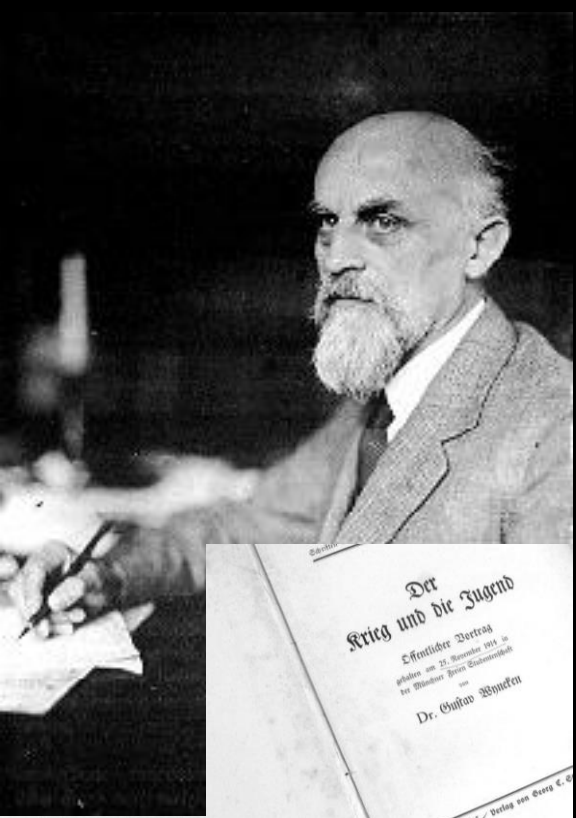
Opiskelijan hahmo

*"Voitaisiinko oikeus todellakin, oikeudenmukaisuuden nimissä, asettaa myyttiä vastaan? Ei... Oikeus, jota ei enää harjoiteta käytännössä **vaan jota opiskellaan, on portti oikeudenmukaisuuteen.** Portti oikeudenmukaisuuteen on opiskelu.*

Kuitenkaan Kafka ei uskalla liittää tähän opiskeluun niitä lupauksia, jotka perinteen mukaan seuraavat tooran tutkimisesta.

*Hänen apulaisensa ovat seurakunnan palvelijoita, jotka ovat kadottaneet rukoushuoneensa, **hänen opiskelijansa koululaisia, jotka ovat joutuneet harhaan pyhistä kirjoituksista.** Nyt heitä ei enää mikään pidätä "Tyhjällä iloisella matkalla".*

Benjamin Kafkasta (1934)

Irtisanoutuminen Wynekenistä

"Rakas tohtori Wyneken, pyydän teitä hyväksymään seuraavat lauseet, joilla irtisanoudun kokonaan ja varauksetta teistä, viimeisenä todisteena uskollisuudestani ja ainoastaan sellaisena. Uskollisuudesta koska en voisi puhua sanakaan henkilön kanssa, joka kirjoitti nuo rivit sodasta ja nuoruudesta ja kuitenkin tahdon puhua hänelle, jolle en ole koskaan, tiedän sen, kyennyt sanomaan vapaasti, että hän oli ensimmäinen joka johti minut hengen elämään.

Θεωρία (teoria) teissä on sokeutunut. Olette syyllistynyt kauheaan ja iljettävään petokseen naisia kohtaan, joita oppilaanne rakastavat. Uhrasitte nuoret valtiolle, joka otti teiltä kaiken. Nuoruus kuulu kuitenkin vain näkijöille, jotka rakastavat sitä ja ennen kaikkea sen ideaa. Se on pudonnut virheellistä käsistänne ja jatkaa edelleen nimetöntä kärsimystään. Sen kanssa eläminen, on teistä nyt irrottamani testamenttinne."

Hölderlin ja Baudelaire

Kaksi Hölderlin runoa → Baudelairen kääntäminen
Hölderlin rapsodia, Baudelaire ironia
Suoruus vastaan urbaanisuus
Ekspressionismi - surrealismi

Urbaanit kahvilaintellektuellit ↔ mystiset pasifistit

Vähittäinen erkaantuminen nuorisoliikkeestä, uudet piirit

Café des Westens

Café Größenwahn ("Suuruudenhulluuden kahvila")

Boheemit – ekspressionistit – urbaanit intellektuellit

Mystiset pasifistit

Sodanvastainen liike - pasifistinen mystinen hengellisyys

Benjamin seuraa sivusta

„Café des Westens“, Ernst Pauly, W. 15, Kurfürstendamm 26. Tel. Steinplatz 4490, 4491, 4492
Nur für den Anruf 4493

Dora Sophie (Kellner) Pollack

1914 tapaa Dora Sophie (Kellner) Pollackin

Tuo ruusuja nuorisotilaisuudessa Benjaminille puheen jälkeen

Naimissa Max Pollackin kanssa

Wieniläisen englannin kielen professorin ja Shakespeare tutkijan tytär

Pahat kielet "Alma Mahler miniatyyri"

Päämäärätietoinen ja energinen

Englanninkielinen sihteeri, lehtinainen, naistenlehden päätoimittaja,

Lukevat yhdessä Benjaminin kanssa, kirjoittaa salapoliisiromaaneja

Romani Gas gegen Gas 1930

Italiaan, kokkina ja San Remossa hotellinemäntänä

Eroaa Pollackista Naimisiin Benjamin kanssa 17.7.1917 Berliinissä

Ainoa ei sukulainen häissä Gershom Scholem

Gerhard (→Gershom) Scholem

Juutalaisen mystiikan tutkija ja kabbalan tutkimuksen perustaja.

Nähty Benjamin puhumassa 1913

”Katsomatta lainkaan yleisöön, osoitti täydellisesti ja kirjaimellisesti artikuloitun puheen valtavalla intensiteetillä katon yläreunaan.”

Tapaa yliopiston kirjastossa 1915, kummatkin olleet keskustelussa koskien Kurt Hillerin teosta ja historian käsitystä

Benjamin kutsuu kotiinsa keskustelemaan asiasta

Scholem nuori sionisti ja kiinnostunut anarkismista ja sosialismista

Yhteistä ensimmäisen maailmansodan vastaisuus

Heinlen tilalle läheisimmäksi nuoruuden ystäväksi

Myöhemmin Scholemin kirja näiden ystävydestä

Scholem 1923 Palestiinaan - houkuttelee Benjaminia, ei koskaan lähde

Scholemin tulkinta ja vääntö Benjaminista juutalaisen perinteen ajattelijana - Benjaminin kiinnostus tähän Scholemin kautta

Ludwig-Maximilians-Universität München 1915

Rainer Maria Rilke (1875-1926)

Felix Noeggerath (1885-19560) “universaali nero”

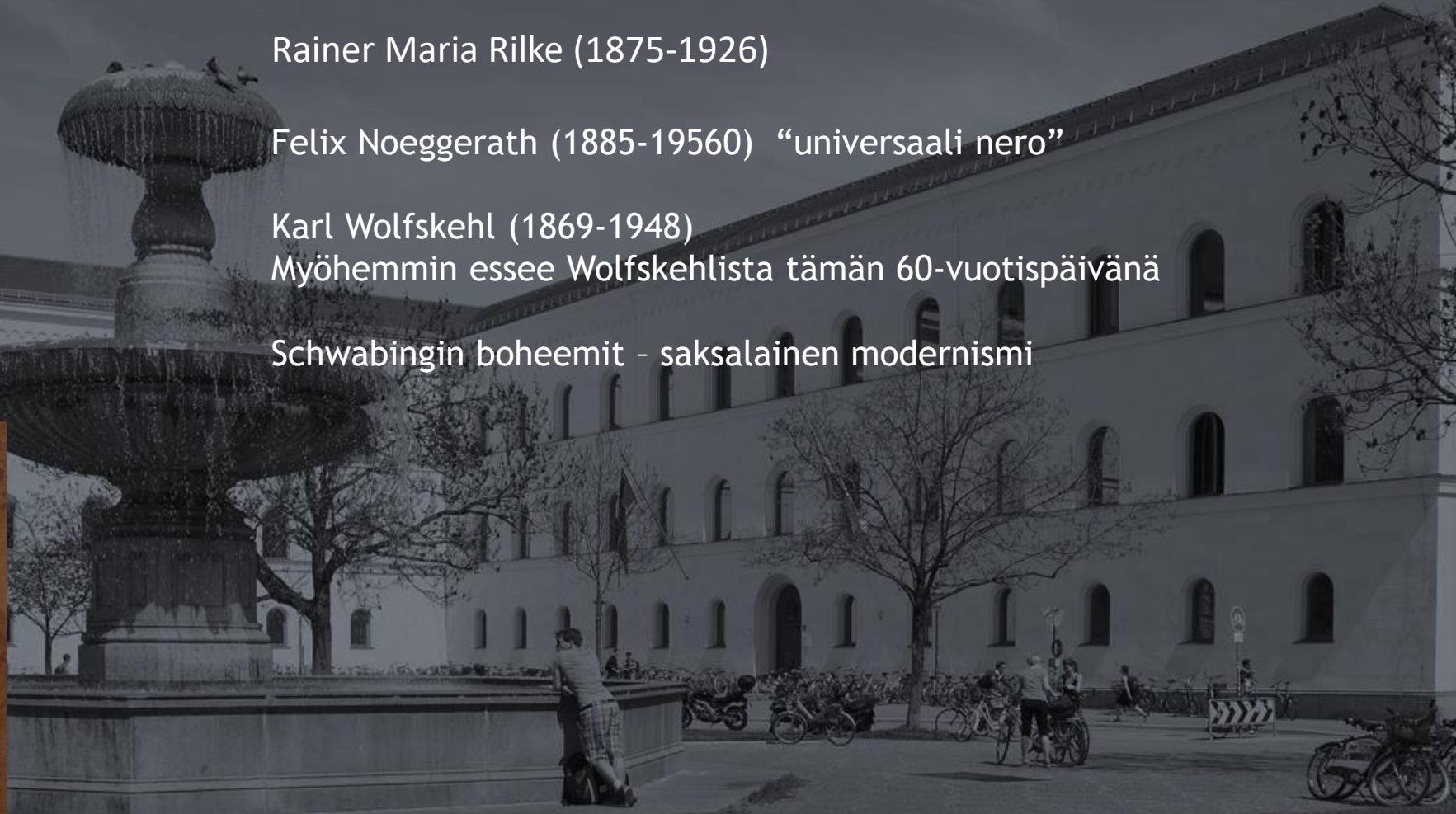
Karl Wolfskehl (1869-1948)

Myöhemmin essee Wolfskehlsta tämän 60-vuotispäivänä

Schwabingin boheemit - saksalainen modernismi

Münchenin kosminen piiri (1902): Karl Wolfskehl, Alfred Schuler, Ludwig Klages, Stefan George, Albert Verwey.

Ekspressionistissävytteinen kielifilosofia

Kielestä yleensä ja ihmisen kielestä 1916

"Jokainen ihmisen henkisen elämän ilmaus (Äußerung) voidaan ymmärtää eräänlaisena kielenä, ja tämä käsitys (auffassung) avaa uusia kysymyksenasetteluja kaikkialla todellisen metodin tavoin."

Taiteen, tekniikan, oikeuden, uskonnon kieli erossa sen erityisestä "ammattisanastosta" - henkisten sisältöjen ilmaiseminen

"Kaikki henkisten sisältöjen ilmoittaminen/viestintä (Mitteilung) on kieltä, jossa ilmoittaminen sanoin on vain inhimilliselle ja sille perustuville oikeuden, runouden, jne. kielille ominainen erikoistapaus."

Ei elollista tai elotonta asiaa, joka ei olisi osallinen kielestä - kaikkien asioiden luonto on kommunikoida henkistä sisältöään.

Kieli välittää itsensä ja asioiden henkisen olemuksen

Kieli jakaa/välittää (teilt) siinä puhuvan henkisen olemuksen.

Tämä henkinen olemus ilmaisee (mitteilt) itsensä kielessä eikä kielen kautta.

Kielillä ei ole puhujaa, jos tarkoitetaan jotakuta, joka ilmaisee itseään kielen kautta

Se, mikä henkisessä olemuksessa on ilmoitettavissa (mitteilbar) on sen kielellinen olemus.

Kieli jakaa (teilt) siis asioiden kulloisenkin kielellisen olemuksen, mutta näiden henkisen olemuksen vain jos se välittömästi (unmittelbar) sisältyy kielelliseen, eli on ilmaistavissa (mitteilbar).

Vastaus kysymykseen mitä kieli jakaa/välittää (teilt), on siten jokainen kieli välittää itsensä.

”Tämän lampun kieli ei jaa (teilt) lamppua (sillä lampun henkinen olemus siinä määrin kuin se on ilmaistavissa (mitteilbar), ei missään mielessä ole lamppu itse) vaan puhe-lamppua (Sprach-Lampe), ilmaistavissa olevaa/kommunikoitavaa (mitteilbar) lamppua, lamppua ilmaisussa/ekspressiossa (Ausdruck) Sillä kielessä tilanne on tämä: Asian kielellinen olemus on sen kieli (Sprache).”

Nimeäminen

Kielen alueella, nimi on kielen itsensä sisäisin olemus.

"Nimi on se missä ainoastaan kieli itsessään ja absoluuttisesti ilmaistaan/välittyy (mitteilt)"

Luominen sanassa - Maailma jumalan kielellisenä olemisena

Ihminen ainoa olento, jota ei nimetty

Annettu nimeämisen luova voima

Ihminen = nimeävä

Ihmisen kielellinen olemus on nimen antaminen asioille.

Asioiden ilmaiseminen kielessä

Kieli ≠ Sopimus tai konventio

Porvarillinen käsitys kielestä

- Merkin suhde asiaan satunnainen - kieli sopimus tai konventio
- Ilmaisun väline (Mittel de Mitteilung) on sana, sen kohde asia ja vastaanottaja ihminen.

Kieli ei koskaan pelkkiä merkkejä

Ei myöskään mystinen teoria = sana suoraan asian olemus

- Asialla itsellään ei sanaa
- Tunnetaan nimellä ihmisen kielessä
- Luonto on mykkä, surullinen, puhuu ihmisen nimeämisessä
- Asioiden itsensä kieli heijastaa jumalan luovaa sanaa

Henkisen ilmaiseminen

Ihmisen henkinen olemus välittää itsensä jumalalle

Ei tunne välityksen välineitä (Mitteil), kohdetta (Gegenstand) eikä vastaanottaa.

Ihminen ilmaisee itseään Jumalalle nimillä joita antaa luonnolle ja erisnimissä, joita antaa kaltaisilleen

Vanhemmat nimeävät vastasyntyneen

Luonnon nimeäminen sen mukaan miten vastaanottaa luonnon kielen

Koko luonto sisältää nimettömän mykän kielen, jäännös Jumalan luovasta sanasta

Kaikki korkeampi kieli on käännoästä alemmasta kielestä, kunnes lopulta jumalan sanan kirkkaus aukeaa, joka ei ole muuta kuin tämä kielen liike.

Ilmestyksen (Offenbarung) käsite

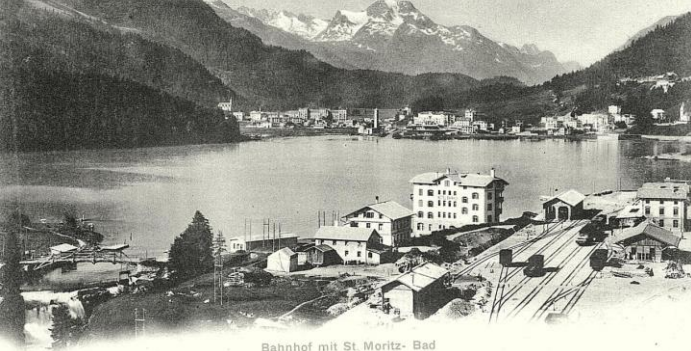
Ilmaiseva (nimeävä) ja ilmenevä (nimi) yhteen

Ei enää tunne ei-ilmaistavuutta

”Korkein hengen alue on (Ilmestyksen käsitteessä) samalla ainoa, joka ei tunne ilmaisematonta/ sanoin kuvaamatonta (Unaussprechliche).”

”Kieli, järjen ja ilmestyksen äiti, niiden alfa ja omega”

Johann Georg Hamann (1730-1788)

Bahnhof mit St. Moritz- Bad

St. Guler, Photogr., St. Moritz

Bern. Bubenberplatz

Markku Koivusalo: Walter Benjamin. Luento 2 Diat

Sveitsi 1917-1918

Zürich

St. Moritz

Bern

Locarno

Oppi (Lehre)

Opetus on kasvatusta opin (Lehre) kautta sen varsinaisessa merkityksessä ja sen pitää siten olla kaiken kasvatusajattelun ytimessä.

Kasvatuksen erottaminen opetuksesta on merkki kaikkien koulukuntien täydellisestä sekaannuksesta

Perinteessä, jokainen on kasvattaja ja kasvatettava ja kaikkia kasvatetaan.

"Oppi (Lehre) on kuin aaltoileva meri, mutta aalto (ihmisen kuvauksena) antaa kaikkensa meren liikkeelle niin, että se kasvaa siinä aallon harjuksi ja ryöpyy kuohuihin. Tämä kuohunnan valtava vapaus on varsinaisesti kasvatusta ja opetusta näkyvänä. Se on samalla perinteen vapaata tulemistä, kuohuntaa elävän yltäkylläisyydestä."

"Kasvattaminen on ainoastaan (hengessä) opin rikastamista, ainoastaan oppinut voi tehdä sen ja siten on mahdotonta tuleville elää muuten kuin oppineina."

"Opetus on ainoastaan vanhan ja uuden sukupolven vapaan yhdistymisen piste, jossa nämä aaltojen tapaan törmäävät toisiinsa pärskien vaahtopäitä."

Tulevan filosofian ohjelma 1918

Kantin oppi (Lehre) filosofian oppina

"Uskon vakaasti, että filosofian mieli (Sinne) ja siten oppi (lehre) johon se kuuluu, ellei se sitten muodosta oppia itsessään, ei voi missään nimessä olla Kantin järjestelmän järjestys tai kaataminen vaan ennemmin sen graniittinen määrittely ja universaali kehittäminen"

Tuleva filosofia 1918

"Tulevan filosofian keskeinen tehtävä on lähteä ajastamme otetuista syvimmistä aavistuksista (Ahnungen) ja suurta tulevaisuutta koskevista ennakkotunteista ja ammentaa niistä tietoa yhdistäen ne Kantin tiedon järjestelmään."

Kant ja Platon: kysymys tiedon oikeuttamisesta

Tieto ja kokemus

Millä ehdoin tietoa, mikä on oikeutettua tietoa?

Puhtaan järjen kritiikki

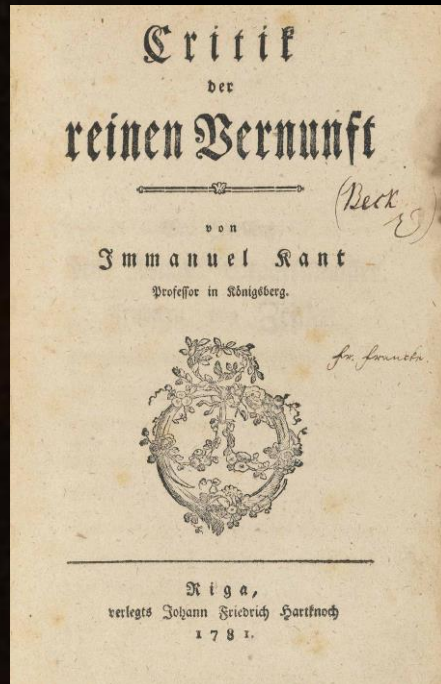
Kaikki tieto kokemuksesta, ymmärryksen transsendentaaliset ehdot

Tiedon ehdot kokemuksen ehtoja

Universalin tiedon varmuus $\leftrightarrow$ katoavan kokemuksen arvokkuus

Filosofialla intressi samalla ajattoman tiedon pätevyyteen ja ajallisen kokemuksen varmuuteen, jota pidetään sen lähimpänä ellei ainoana kohteena.

Filosofit, ei edes Kant, eivät ole tehneet kokemusta tietoiseksi olevaksi sen ainutkertaisessa ajallisuudessaan

Alimman tason minimikokemus

"Kuitenkin kaikkein merkittävin esto, jonka Kant tarjoaa todella aika- ja ikuisuustietoiselle filosofialle löytyy seuraavasta. Tiedon todellisuus (wirklichkeit), johon ja jossa Kant haluaa perustaa tiedon varmuuden ja totuuden on alempi todellisuus, kenties alimman tason todellisuus."

"Representatio (vorstellung) alastomasta, primitiivisestä ja itsestään selvästä kokemuksesta näytti olevan Kantille, joka ihmisenä tavallaan jakoi aikakautensa horisontin, ainoa annettu ja itse asiassa mahdollinen kokemus."

"Se, että Kant saattoi tarttua valtavaan työhönsä valistuksen konstellaation alla merkitsi, että tämä tehtiin kokemuksen perustalta, joka oli ikään kuin redusoitu nolapisteeseensä, merkityksensä minimiin."

Kokemus, jolla ei varsinaista merkitystä muuten kuin varmuutena

Sokea historiallisella ja uskonnolliselle kokemukselle

Korkeampi kokemus

Korkeamman kokemukäsitteen tietoteoreettinen perustaminen Kantin ajattelun typologian mukaan

Tulevaisuuden metafysiikka - korkeampi kokemus - uusi maailmankäsitys

Kantin transsendentaalinen subjekti empiirisen tiedostuksen analogiana

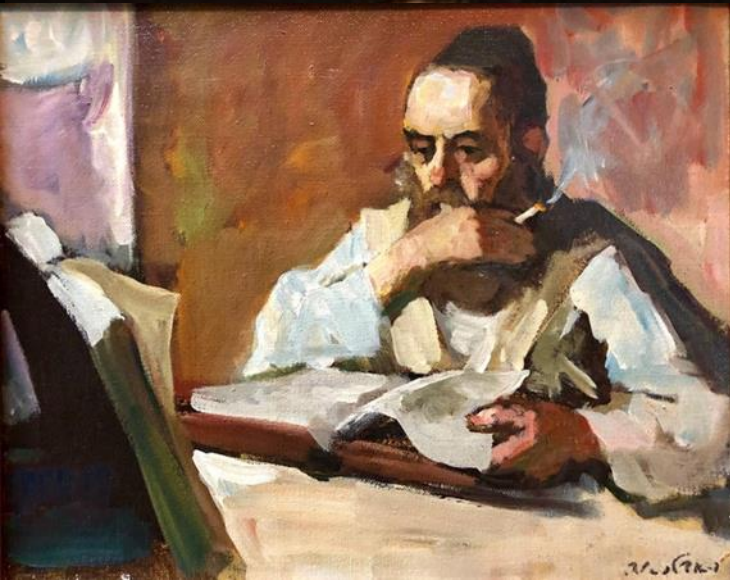
Tuleva filosofia - eroon tiedon subjektista ja objektista

”Jokainen aito kokemus lepää puhtaalla tietoteoreettisella (transsendentaalisella) tietoisuudella, jossa tämä termi on edelleen käyttökelpoinen vain sillä ehdolla, että se on riisuttu kaikesta subjektiivisesta. ”

”Filosofia perustuu sille että kokemuksen rakenne lepää tiedostuksen rakenteessa ja kehkeytyy siitä. ”

”Tämä kokemus sisältää uskonnon, nimittäin totuutena, jossa sen enempää Jumala kuin ihminenkään ei ole kokemuksen objekti tai subjekti. ”

Tämä ei missään nimessä tarkoita, että tieto tekee Jumalan mahdolliseksi vaan että se varmastikin tekee uskonnon kokemuksen ja opin (lehre) mahdolliseksi.

Kielen reflektio → Tietokäsite

"Suuri uudistaminen ja korjaaminen, joka täytyy suorittaa yksinomaan matemaattis-mekaanisesti suuntautuneelle kokemuskäsitteelle voidaan saavuttaa ainoastaan yhdistämällä tieto kieleen (Sprache) kuten Kantin elinaikana Hamann jo yritti tehdä."

"Tietoisuus siitä, että filosofinen tieto on absoluuttisesti varmaa ja a priori tietoa, tietoisuus siitä filosofian puolesta, jossa se on täysin tasavertainen matematiikan kanssa, varmisti Kantille sen ettei tämä kiinnittänyt juurikaan huomiota siihen tosiasiaan, että kaikella filosofisella tiedolla on yksinomainen ilmaisunsa (Ausdrück) kielessä eikä kaavoissa ja luvuissa."

"Tiedon käsite, joka saadaan kielellisen olemuksen reflektiosta tulee luomaan vastaavan kokemuskäsitteen, joka sisältää myös alueet, joita Kant ei onnistunut todella järjestelmällistämään."

Tieto oppina (Lehre)

"Tulevan filosofian haaste voidaan lopulta pukea näiksi sanoiksi: Luoda Kantin järjestelmän perustalta tietokäsite, jota vastaa kokemuksen käsite, jonka tietoa on oppi (Lehre).

"Kokemus on yhtenäinen ja jatkuva tiedon moninaisuus (Mannigfaltigkeit)."

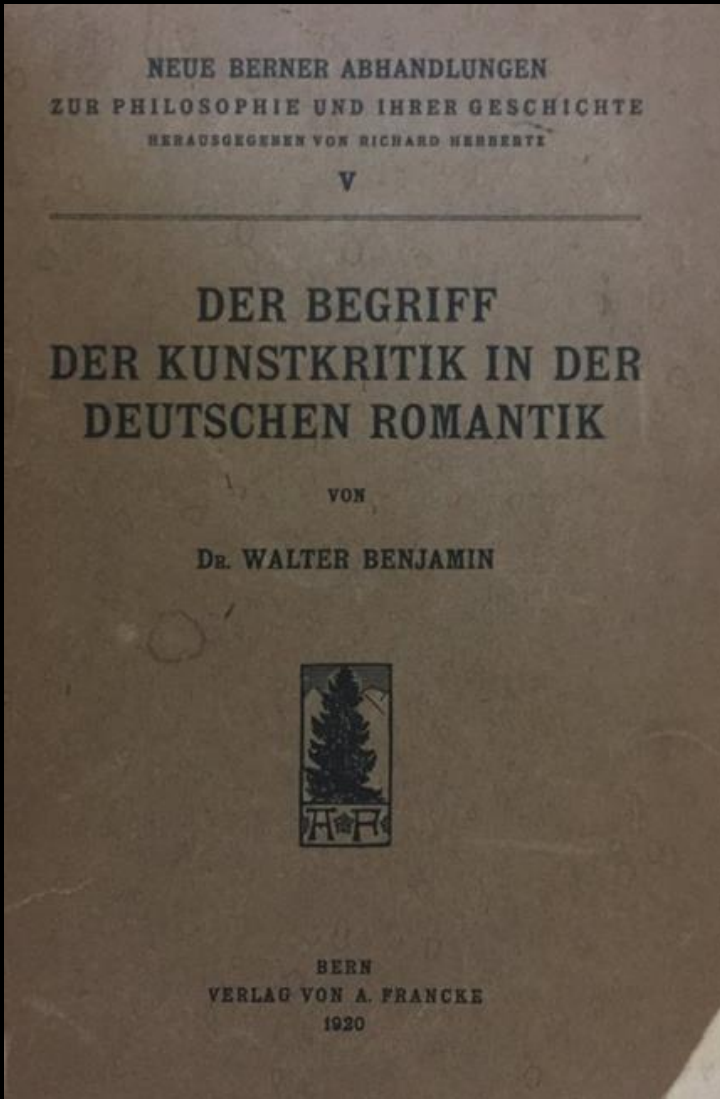
"Tämän opin (Lehre) kohde ja sisältö, tämä kokemuksen konkreettinen totaalisuus, on uskonto, joka kuitenkin annetaan filosofialle aluksi ainoastaan oppina (lehre)."

Romantiikan kokemus taiteesta

Kirjoittaa Scholemille 30.3.198 Bernistä väitöskirjan aiheesta:

”Vasta romantiikasta lähtien on hallitsevaksi tullut näkemys, jossa taideteos itsessään ja itsestään ilman mitään suhdetta teoriaan tai moraaliin voi tulla tarkastelun kohteeksi ja tarkastelija tyydyttävästi tarkastella sitä. Taideteoksen suhteellinen itsenäisyys suhteessa taiteeseen tai paremminkin sen pelkkä transsendentaalinen riippuvuus taiteesta on tullut romanttisen taidekritiikin edellytykseksi. Tarkoitukseni on todistaa, että tässä suhteessa Kantin estetiikka muodostaa olemuksellisen ennakkoehdon romantiikan taidekritiikille.”

Romantiikan taidekritiikin käsite

Väitös 1919: Kritiikin käsite Saksalaisessa romantiikassa

Filosofinen ongelmahistoria

”Romantikot käyttävät termiä kritiikki useissa merkityksissä. Tässä esityksessä kritiikillä tarkoitetaan taidekritiikkiä (Kunstkritik), ei tietoteoreettista metodia tai filosofista näkökantaa.”

Taiteen objektiivinen rakenne ideana

- Taideteokset sen luomuksina/kuvantoina (Gebildet), teoksina
- Kirjallisuuden teokset

Akateeminen työ - akateeminen konventio

Varhaisromantiikka

Karl Wilhelm Friedrich von Schlegel (1772-1829)

- Schlegelin näkemys taidekritiikin olemuksesta romantiikan näkemyksenä
- Tietoteoreettinen perusta - reflektio

Novalis. Vapaaherra von Hardenberg (1772-1801)

Varhaisromantikkojen taidekritiikin käsitys = meidän

Ei vain esteettinen arvostelma onko teos hyvä

Kysymys taiteesta kokonaisuudessaan

Taide tiedonmuotona ja mediana, jossa reflektoidaan kaikkia tiedonmuotoja

Taide filosofisena kysymyksenä

Kritiikki teoksen kehittämisenä

”Romantiikoille, kritiikki oli paljon vähemmän teoksien arvostelua kuin metodi niiden täydellistämiseen (vollendung)”

Runous universalikieli

“Romanttinen runous on edistyksellistä universalirunoutta. Sen tarkoitus ei ole ainoastaan uudelleen yhdistää kaikkia erillisiä runouden lajeja ja asettaa runous yhteyteen filosofian ja retoriikan kanssa. Se tahtoo ja sen täytyy sekoittaa ja sulauttaa runous ja proosa, nerokkuus ja kritiikki, taiderunous ja luontorunous ja tehdä runoudesta elävää ja seurallista ja elämästä ja yhteiskunnasta runollista, runollistaa nokkeluus ja täyttää ja kyllästää taiteen muodot jokaisen lajin puhtaalla sivistysaineella ja sielullistaa ne huumorin värähtelyllä.”

*Romanttinen runous on taiteille sitä mitä nokkeluus on filosofialle ja mitä yhteiskunta, seurallisuus, ystävyys ja rakkaus on elämässä. Toiset runouslajit ovat mennyttä ja ne ovat nyt täysin analysoitavissa. Romanttinen runouslaji on vielä tulossa, ja tämä on sen varsinainen olemus, että **sen täytyy olla ikuisesti tulossa eikä koskaan täydellistetty.***

Fragmentti 116

Taide(kritiikki) reflektiona

"Itsetietoinen (Selbstbewußtsein) ajattelu, jossa ajattelu reflektoi itseään on perustava tosiasia, josta Schlegelin ja suurilta osin Novaliksen tietoteoreettiset pohdinnat lähtevät."

Johann G. Fichte: Reflektio - välitön tiedostus

Fichte "Minä" - romantikot reflektio itse

Romantikot: Reflektion äärettömyys (Unendlichkeit)

Taide reflektiovälineenä (Reflexionsmedium) - Luova positiivinen reflektio

Taidekritiikin tehtävä on tieto taiteen reflektiovälineessä.

Kritiikki taiteen reflektiona - sen kehittäminen

"Romantiikoille, kritiikki oli paljon vähemmän teoksien arvostelua kuin metodi niiden täydellistämiseen."

Teoksen käsite - kritisoitavuus

"Taideteoksen romanttinen teoria on teoria sen muodosta"

Kritiikki immanenttia taiteen itsensä liikkeelle

Kritiikki ei ulkoista teokselle vaan sen täydennys

Kritiikki myös taideteos - taideteos myös kritiikki

Ääretön täyttymysprosessi (Erfüllungprozeß), ei pelkkä tulemisprosessi.

"Erottelu Kantin arvostelukyvyn ja romantiikan reflektion käsitteen välillä voidaan tässä yhteydessä osoittaa helposti; reflektio ei ole arvostelukyvyn tapaan subjektiivinen reflektio menettely vaan lepää lukittuna teoksen esitysmuotoon ja kehittyy avaten itsensä kritiikissä, täydellistyäkseen lopulta muotojen lainmukaisessa jatkumossa."

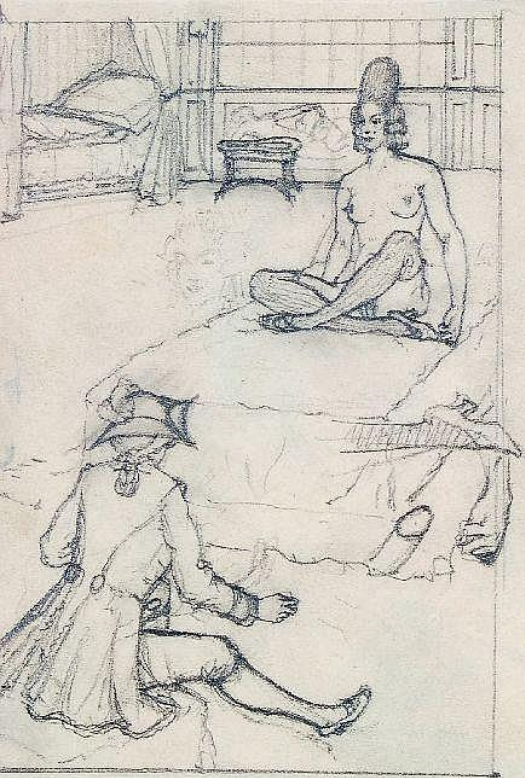
Kritisoitavuus taiteen tunnus

"Romantiikan terminus technicus menetellylle, joka ei ainoastaan taiteessa vaan kaikilla henkisen elämän aloilla, seuraa huonon kritisoimattomuuden periaatetta on annihilointi."

Epäsuora ei-minkään kumoaminen vaitiololla tai ironisella kehumisella

"Ironian välillisuus (Mittelbarkeit) in ainoa tapaluokka, jossa kritiikki voi suoranaisesti kohdata mitättömän. "

Taiteen idea - reflektiomediana

”Romanttinen taideteoria huipentuu taiteen idean käsitteeseen”

- Metodisesti koko romanttinen taideteoria perustuu määrittymiseen absoluuttisesta reflektiomediasta taiteena, toisin sanoen taiteen ideana.
- Koska taiteellisen reflektion elin on muoto (Form), taiteen idea määritetään muotojen reflektiovälineenä.

”Tässä kaikki esitysmuodot yhtyvät jatkuvasti, liittyen toinen toisiinsa ja yhdistyen absoluuttiseen taidemuotoon, joka on identtinen taiteen kanssa.”

Romanttinen idea taiteiden ykseydestä lepää siten muotojen jatkumon ideassa.

Absoluutti taidemuotojen järjestelmänä

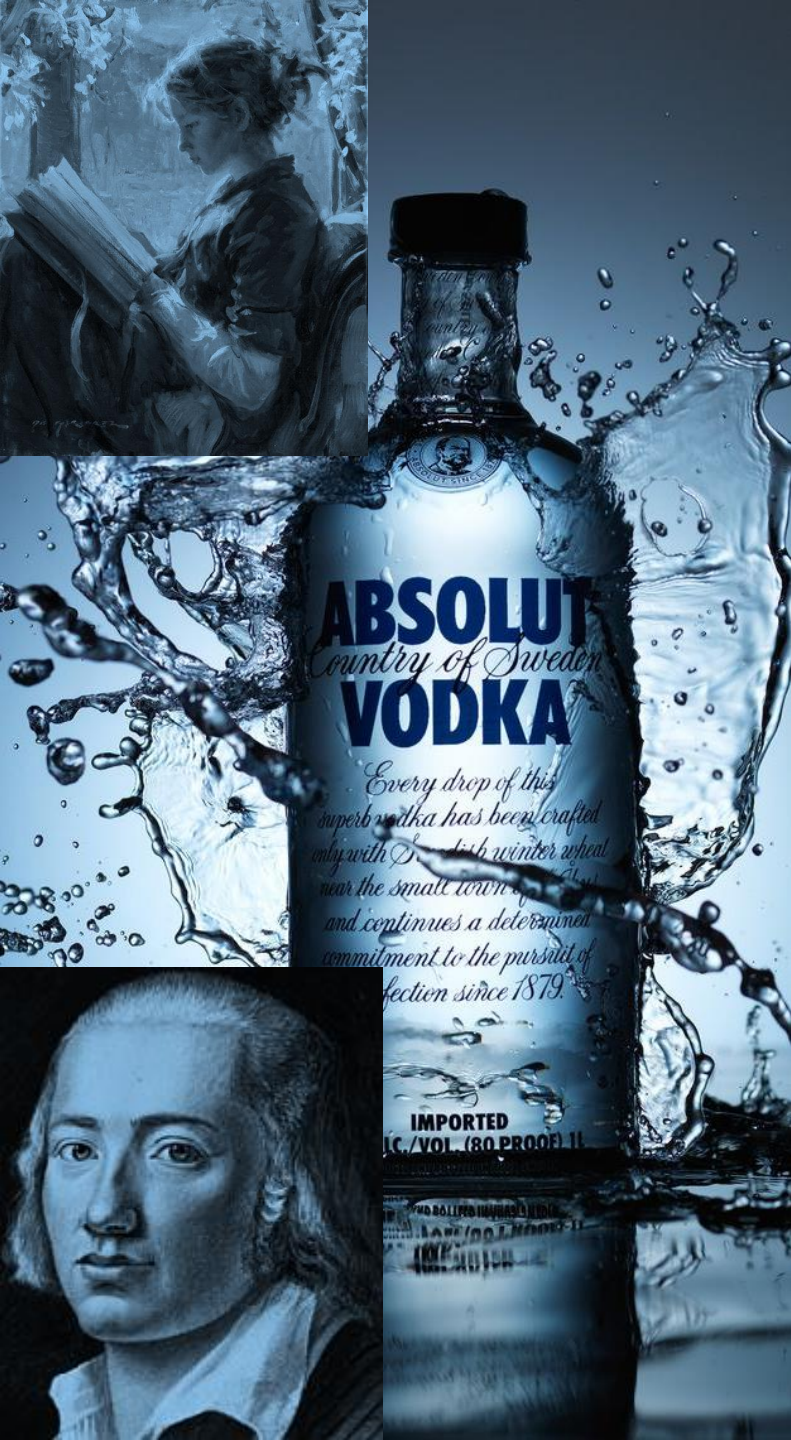
“Reflektio konstituoi absoluutin mediana”

Käsitys runouden ideasta proosana määrittää koko romanttista taidefilosofiaa.

Romanttinen runous - romaani

Käsitys runouden ideasta proosana määrittää koko romanttista taidefilosofiaa.

Raitis /proosallinen taide

Taiteen raittius/proosallisuus (Nüchternheit)

"Lauseke on olemuksellisesti täysin uusi ja silti edelleen määräämättömän vaikutusvaltainen romanttisen taidefilosofian perusajatus, joka antoi nimen kenties suurimmalle aikaudelle länsimaaisessa taidefilosofiassa."

"Ajattelevana ja tyynenä menettelynä, reflektio on ekstaasin, Platonin manian, vastakohta."

Missä olet, Aatokset herättävä! jonka aina täytyy

Astua sivuun, ajoittain, missä olet, Valo? (Hörderlin: Kheiron)

"Voidaan aistimellistaa kuvassa (Bilde), häikäisyn tuottamisena teoksessa. Tämä häikäisy – selkeä/raitis valo - saa teoksen moneuden katoamaan." Se on idea. "

Puhdas kritiikin ongelma

“Olen kirjoittanut esoteerisen jälkipuheen väitökseeni, se on niille joille minun tulee esittää se omana teoksenani”

Varhaisromantiikan taideteoria ja Goethe

Kategoria, jonka alla Romantikot käsittivät taiteen oli idea. Idea on ilmaus (Ausdruck) taiteen äärettömyydestä ja sen ykseydestä. - Kritiikistä runoutta tärkeämpää

Goethe – ideaali, rajoitetussa, puhtaiden sisältöjen epäjatkuvassa harmoniassa

Muusat – kaiken taiteen puhtaina sisältöinä – arkkikuvat (urbilder)

Prototyypit täydellisiä – ei ikuisessa tulemisessa – autonomiset teokset

Eivät tarvitse kritiikkiä

Idea vastaan ideaali - puhdas muoto – puhdas sisältö

- *“Romantikot määrittivät taideteosten suhteen taiteeseen äärettömyytenä kaikkeudessa eli teosten kaikkeudessa toteutuu taiteen äärettömyys.”*
- *“Goethe määritti sen ykseytenä moninaisuudessa eli taiteen ykseys on löydettävissä aina uudestaan teosten moninaisuudessa.”*
- Tämä äärettömyys on puhtaan muodon, tämä ykseys puhtaan sisällön

Taiteen idea on sen muodon idea, aivan kuten sen ideaali on sen sisällön ideaali. Järjestelmällinen taidefilosofian peruskysymys voidaan siten muotoilla taiteen idean ja ideaali suhteena.

Taidetiedon kokemus - taide oppina (lehre)

Taidekritiikin teoria (1919-1920)

Filosofian ykseys - sen järjestelmä - vaatisi toisen tason kysymystä kun sen asettamat loputtomat kysymykset.

Kysymystä ykseydestä ei kuitenkaan ole - vastaus olisi filosofia itse

Filosofisten ongelmien ideaali voidaan esittää vain moninaisuudessaan aivan kuten taiteen puhtaiden sisältöjen ideaali voidaan esittää vain muusien moninaisuudessa.

Taideteokset aktuaalisia luomuksia/kuvantoja (Gebilde), joilla syvin hengenheimolaisuus filosofiaan vaikka eivät muodosta filosofiaa

Moneus lepää suljettuna todellisten taideteosten moneudessa, joiden edistäminen on kritiikin tehtävä.

Se, mitä kritiikki perustavasti löytää taideteoksesta on sen sisältöjen virtuaalinen muotoiltavuus (Formulierbarkeit) filosofisina ongelmina.

Filosofisilla ongelmilla ikään kuin sädeympyränsä (Strahlenkreis) kaikkien ongelmien ideaalin ilmentymisessä.

Kritiikki taideteoksen filosofisen säteilyn esiintuomisena.

CHARLES BAUDELAIRE

TABLEAUX PARISIENS

DEUTSCHE ÜBERTRAGUNG
MIT EINEM VORWORT ÜBER
DIE AUFGABE DES ÜBERSETZERS

VON

WALTER BENJAMIN

Kääntäjän tehtävä (1921) 1923

Johdantona Baudelaire käännökseen

"Yhtäkään runoa ei ole tarkoitettu lukijalle, yhtäkään maalausta katsojalle, yhtäkään sinfoniaa kuulijoille"

Kääntäminen on oma muotonsa (Form).

Alkuperäisen käännettävyys (übersetzbarkeit)

Kaiku vieraassa kielessä

”Tämä tehtävä koostuu sellaisen intention löytämisestä siihen kieleen johon käännetään, että tästä käsin on herätettävissä alkuperäisen (teoksen) kaiku.

Käännös ei näe itseään runon tavoin osana kielen itsensä sisäistä vuoristometsää, vaan sen ulkopuolella ja vastakkaisena sille, ilman, että itse astuisi siihen, se kutsuu alkuperäistä teosta siihen ainoaan paikkaan, jossa sen kykenee antamaan sille kaiun vieraassa kielessä.

Kääntäjän intentiot eivät vain suuntaudu muualle kuin runoilijan - yksittäisestä vieraskielisestä taideteoksesta kieleen kokonaisuutena (Sprache im ganzen) - vaan ovat myös muita: runoilijan pyrkimykset ovat naiiveja, ensimmäisiä, aistimuksellisia, kääntäjän taas johdettuja, viimeisiä, ideoita koskevia.

Kääntäjän koko työ ammentaa voimansa yhdestä suuresta motiivista: monien kielten kokoamisesta yhdeksi, todeksi kieleksi.”

Puhdas kieli (die reine Sprache)

"Kielten ylihistoriallinen samanlaisuus siihen, että ne kukin kokonaisuutena tähtäävät johonkin yhteen ja samaan, jota ne kuitenkin eivät koskaan voi saavuttaa yksin, vaan vain toisiaan täydentävien tarkoitustensa kokonaisuuden kautta: puhtaaseen kieleen."